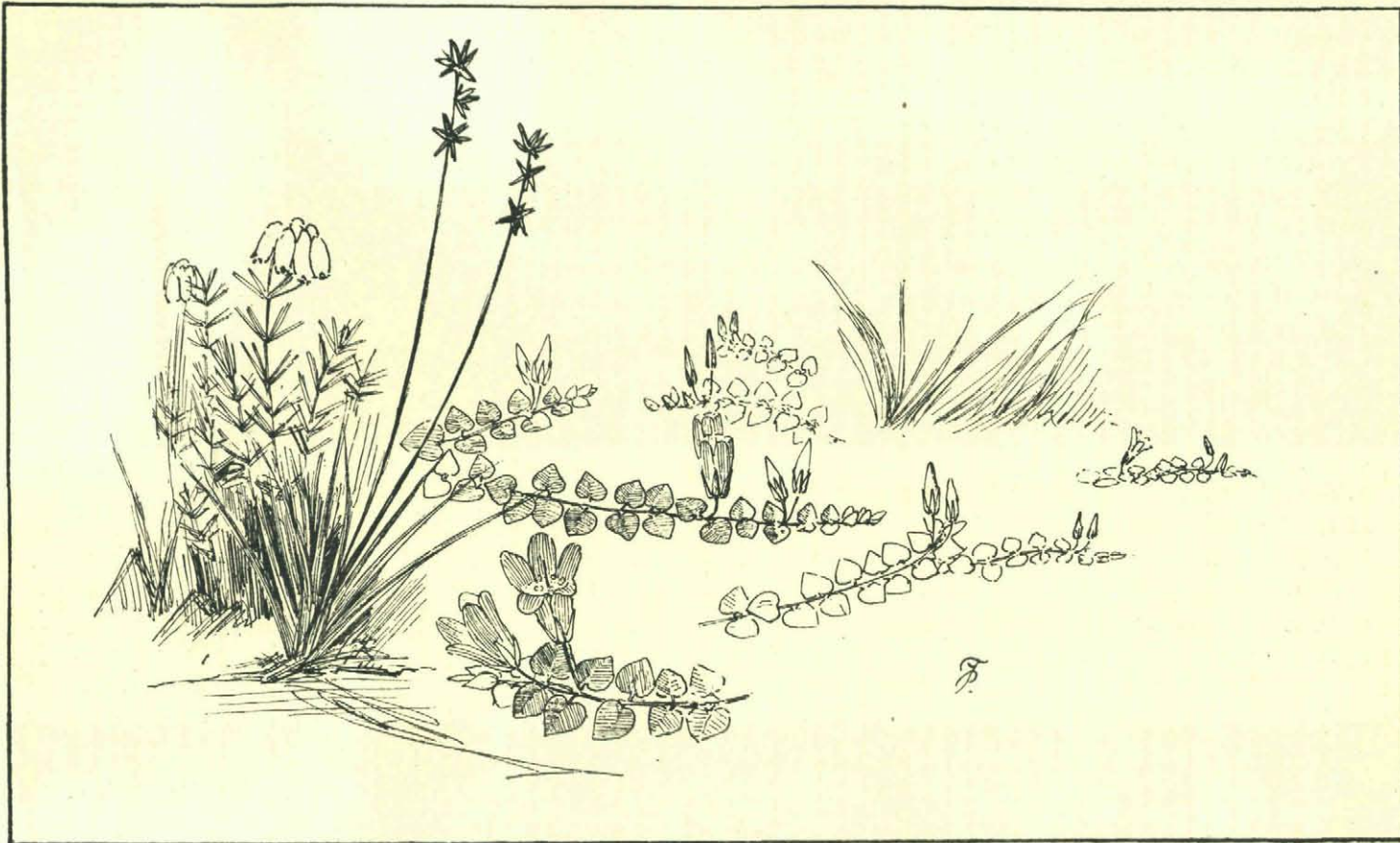

stengeltjes met de platliggende bladparen in alle richtingen over den nagenoeg kalen bodem voortkruipen in de halfschaduw der door de behangers geteisterde elzen.

Nog menig zomerruur heb ik daar aan den wegrand

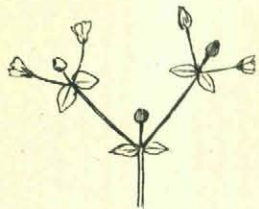
wel aan te wijzen. Waarschijnlijk behooren die Anagallis-soorten niet bij ons tehuis, het zijn planten uit Zuidelijker streken, de Guichelheil is in overoude tijden wellicht ingevoerd met landbouwzaad en van de Tengere Bastaardmuur wordt verhaald

Tengere Bastaardmuur (*Anagallis tenella*).

bij de witte elzen gezeten, want ik had het er op gezet, om te weten te komen, waarom die Anagallis-bloempjes nu eigenlijk zoo mooi zijn, ter wille van welke insecten zij zich sieren met de rose gestreepte kroonblaadjes en waarvoor die prachtige haren aan de meeldraden wel dienen zouden.

Ik weet het nog niet. Ik heb de bloempjes zien opengaan in den morgenstond, zich zien sluiten in den namiddag, zonder dat in al die uren een enkel insect de teere kelkjes bezocht, terwijl toch in het rond de gele rolklaver, de blauwe klokjes en zelfs het onaanzienlijke Duizendgraan, dat meer op een mos- dan op een bloemplant lijkt, voortdurend om-

Duizendgraan (vergroot). ringd waren door bijen en vliegen. Om de lieve Anagallis

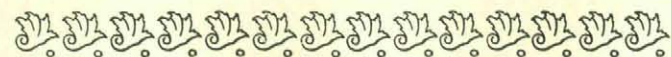
bekommerde zich geen enkele der bloemenvrienden.

Nu is zijn naaste verwant, de Guichelheil (*Anagallis arvensis*), van onzen zandigen bouwgrond, ondanks zijn mooie roode bloempjes, ook weinig in trek bij de insecten en misschien is de oorzaak daarvoor

dat vogels voor de verspreiding van 't zaad zorgen.

Voor deze laatste opvatting pleit de omstandigheid, dat de Tengere Bastaardmuur in ons land juist voorkomt op plaatsen, die bekend zijn om hun vogelrijkdom, op geliefkoosde rustplaatsen der trekvogels, met name van steltloopers. En als dan zoo'n sinjeur bij zijn vertrek uit Spanje vergeten heeft zijn voeten te vegen, dan brengt hij hier een paar uur later wat Guadalquivir-slib in 't Hollandsche duin of op de Brabantsche hei en daarmee de kleine zaadjes, waaruit het vreemde plantje opschiet.

JAC P. TH.

EEN VINKEBAAN.

Nu mijnheer! je mag gerust eens komen kijken, als daar belang in stelt, maar als je d'r tegen gaat schrijven, want dat doen ze tegenswoordig veel, dan vertel ik je niets meer," zei Toon. „Ik ben d'r van 20 September tot November.”

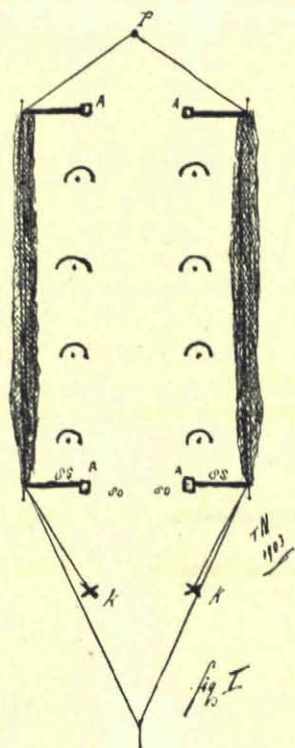
Ik beloofde Toon dan ook, dat ik eenvoudig de vangerij en alles, wat er bijhoorde, zou beschrijven, zooals ze was; het thans aan ieder overlatende zijne op- en aanmerkingen met betrekking tot vogelbescherming en vogeluitroeijing er bij te voegen.

't Was op een Zondagmorgen in 't laatst van September en nog schemer: 'k moest juist een Zondag kiezen, omdat mijn werkzaamheden het in de week niet veroorloofden — en „'s Zondags vliegen ze even goed, mijnheer!“ zei Toon.

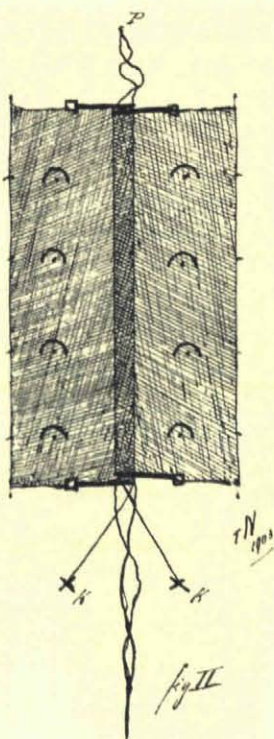
't Was prachtig weertje, heldere lucht, zwakke Z.W. wind: 'k zou het treffen, want de vinken trekken gaarne tegen den wind in, komende uit het N. en N.O. om de reis in Z. en Z.W. richting te vervolgen, en pas is de zon boven de kimmen, of vinken beginnen te trekken. Dit trekken duurt meestal tot den namiddag, dan komen er nog wel enkele achterna, dat zijn bepaald achterblijvers, die niet meer kunnen; maar de groote koppels zie je dan niet meer.

Toon had alles dan ook al in gereedheid en had al uitgekeken naar mij, want hij was bang, dat ik door mijne komst een geheelen koppel zou verjagen.

Gauw maar naar binnen. Wat was het daar donker. Buiten was 't nog niet eens helder en nu in dit huisje, zonder ramen, de deuren potdicht, in

De baan met opengeslagen netten.

Dichtgeslagen netten.

de zijmuren alleen een tiental kijkgaten, aan den binnenkant nog door een schuif afgesloten, en een langwerpige trekpat.

Toen ik echter een tijdje binnen was, viel 't mee en zag ik, dat er, behalve Toon nog iemand was.

„Ja, ziet u, mijnheer! 't is hier een dubbele baan, en als 't een beetje vliegt, kun je 't onmogelijk alleen af. Je zou geen tijd over hebben om een pruimpje te nemen. Wil je wel gelooven, dat we er gewoonlijk drie à vierhonderd daags vangen, en dat er wel dagen tusschen doorloopen van drie à vierduizend. Je zou het kunnen zien in m'n boek, want ik moet er altijd aanteekening van houden. Tegenwoordig gaat het niet zóó goed meer, maar vroeger jonge, jonge! dan was het opzetten en neertrekken, en een heel karwei, voor al dien beestjes met den duim de kop ingedrukt was.

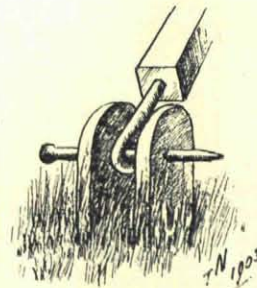

fig. III

De bevestiging.

Maar, hoor! daar schreeuwt de keep!

Ge hebt zeker aan die schuttingen, die zoo schuin voor dit huisje staan, zeker wel al die kooitjes zien hangen. Daar zitten onze lokvinken in, hoe meer ze roepen en slaan, hoe beter. Maar bovenaan, opdat ze goed het uitzicht hebben over de geheele vlakte hiervoor, hangen een paar keepen (*Fringilla montifringilla*), die dingen zie je hier alleen 's winters, maar ze zijn voor ons geld waard. Voor een ander niet veel, want hun gezang is een harde, scherpe schreeuw van „keep! keep!“

„Sijmen, trek effen aan de roerlijn, jongen!“ valt hij zich zelve in de reden.

Wij hebben een heel vogelvangers A B C en daarin komt voor van:

K is de keep, die de koppel verkondt. Zoo'n keep ziet een koppel vinken al aankomen, als wij ze voor een troepje muggen zouden houden. Door zijn geroep maakt hij ons opmerkzaam en lokt hij de vinken. Maar wij hebben meer lokmiddeltjes, dan de blinde vinken in de kootjes en de keepen.

Aan dat lange, dunne touw, de „roerlijn“ dat tot ver op dat open veld loopt, zitten een 8 tal vinken vastgebonden. Als er nu een koppel nadert, trekken wij even, de „roervinken“ vliegen een eind in de hoogte, maar moeten spoedig weer dalen en — de koppel komt ook mee en strijkt in de boompjes hiernaast de baan neer.“

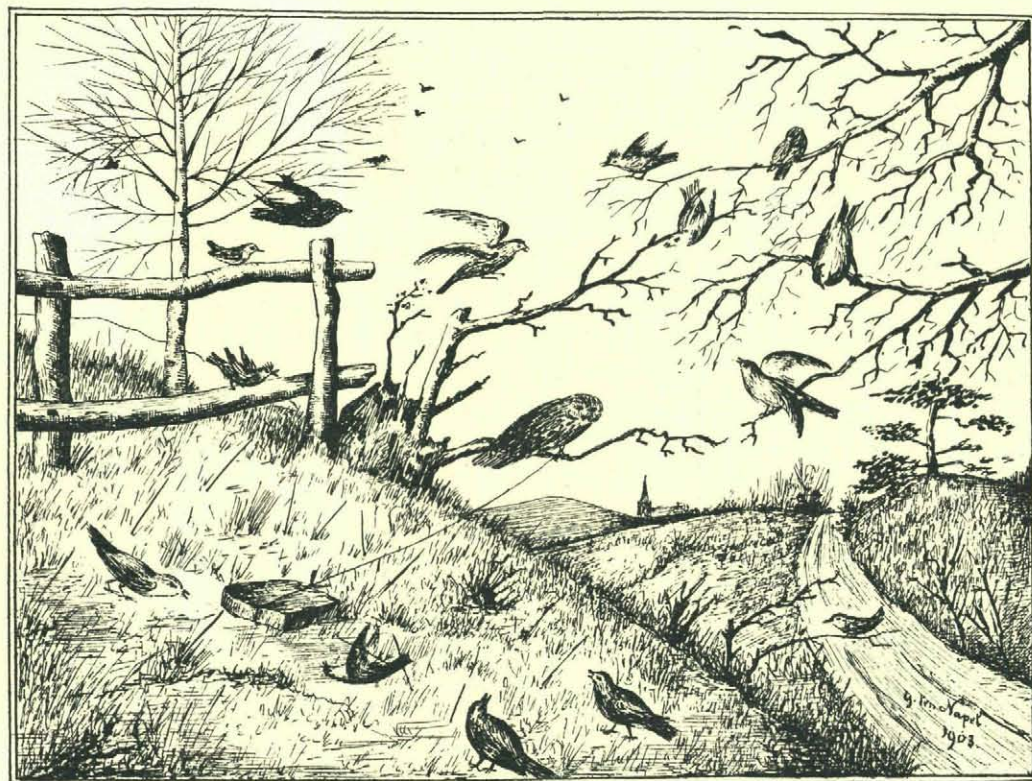
„Daar heb je d'r al wat, schuif dat klepje maar eens heel voorzichtig een klein eindje open — ik heb het gisteren nog met zeep ingesmeerd — en nu — mondje dicht, hoor! Straks vertel ik u nog wel wat “

Ik heb nu gelegenheid de baan eens op te nemen. 't Is een rechthoek, naar schatting 10 bij 3½ M.; langs de lange zijden loopt een greppeltje, waarnaast een dijkje. Op de baan staan 4 paaltjes A (zie fig. I) waarin een stok met een oog, naar links en rechts

kan overslaan. Het net zit tusschen twee „simmen“ (touwen). De „ondersim“ ligt in 't greppeltje, is uit de hand gespannen en met „knijpertjes“ in den grond bevestigd, om 't ontvluchten der vogeltjes tegen te gaan.

Door 't bovineind van de stokken loopt een sim van een paaltje P naar een „molentje“ K (kaapstandertje), welk sim door dit molentje zoo strak mogelijk gespannen wordt. Aan 't boven eind van 't *voorst*e paar stokken zitten tevens simmen, die zich even voor 't trekpat vereenigen en als één naar binnengaan.

In fig. I waar de netten opengeslagen zijn, ligt

Aan 't werk.

ieder net, losjes op elkaar, in 't greppeltje. Niet zoodra trekt de vinker echter aan de treklijn, of de stokken rijzen, de losse plooiën van het net komen in de hoogte en met de bovenste sim klappen ze neer midden op de baan. (De afmetingen zijn zoo gekozen, dat ze even over elkaar slaan, zie fig. I.)

Midden op de baan zitten een 8 tal vinken, met een „broekje“ aan, op een „krukje“ onder een ijzeren beugel zich te goed te doen aan 't zaad, dat in hun nabijheid gestrooid is. Ze hebben honger en hun voortdurend „pink“ „pink“ trekt de andere, die in de boschjes rondom zitten, ook naar de baan.

Waarom ze onder dien beugel zitten?

Als straks 't net neerslaat, mogen zij niet beschadigd worden.

Toon, die al een paar malen zijn makker met een

zacht „zsst“ gewaarschuwd heeft, zet zich op zijn bank, de voeten schrap tegen den muur en met een heftigen ruk vliegen de netten in de hoogte, en weer plat midden op de baan.

De deur is geopend, het volle daglicht stroomt naar binnen, mij verblindend in zijn luister.

Toon is al druk bezig de vogels één voor één te grijpen en te doodden. 't Moet gezegd worden, de doodstrijd duurt niet lang, maar 't wordt mij te machtig. Ik keer mij om en kijk maar eens naar de kepen en roervinken en blinde vinken, die in kootjes over 't open veld verspreid, nog maar hun hoogste deuntje zingen. Ze voelen zeker 't zonnetje.

„Kijk er eens, mijnheer, dat is een mooi vogeltje, he! Die is ook verdwaald hoor! We zullen jou maar in een kootje zetten en bij moeder de vrouw brengen, dan kan ze je putten leeren. Wat deedt je ook in zulk kwaad gezelschap?“

„Vang je wel eens meer vreemdelingen, Toon?“

„Jawel mijnheer, behalve putters, ook wel eens paapjes, groenlingen of vlasvinken, sijsjes en kepen, en een enkelen keer een lijster. We verkoopen ze meestal aan de vogelhandelaars, die 's najaars op de markt staan.“

Een paar keeren hebben we er eenige gehad met over elkaar gegroeide bekken; niet bij toeval, maar daar worden ze

zoo mee geboren; ze kunnen maar wat handig die denneappels stuk krijgen.

Ik vertelde hem, dat dit wel kruisbekken zouden geweest zijn.

„Maar weet u, wat veel prettiger is?“ Leeuwerikken vangen. Hier trek je maar en je hebt ze, maar bij 't leeuwerikken komt slag bij te pas. De netten zijn daar veel hooger (2 à 2.20 M.) en staan rechtop, dwars over een weiland, waar je weet, dat ze op den trek alle jaren langs komen. Zie je nu een vlucht aankomen, dan is 't net de kunst om op 't juiste oogenblik de netten neer te slaan. Als u 't doen moest, mijnheer! u kreeg er niet één, en ik heb er toch eens van negen tot half elf duizend gevangen.

De netten werden weer uitgeslagen, Toon ging

met de mand vol naar binnen, om ze met een „tiempje“ tot „risten“ van 50 aan een stok te verbinden, en ik trok de duinen in om van het heerlijke

Het Vinkershuisje.

herfstweder te genieten en het „trekken“ te zien.

Nu ik 't toch over vinken vangen heb, kan ik niet nalaten te vertellen, wat onlangs voor de rechtbank hier behandeld werd. Twee vogelaars waren met een steenuil gekomen, hadden deze met een touwtje aan een steen verbonden, op een duinhoogte laten vliegen, en na eerst hier en daar „lijmpjes“ geplaatst te hebben, zich verwijderd. Ze wisten wel, dat kleine vogeltjes, zoodra ze overdag een uil gewaar worden, deze achtervolgen onder luid rumoer.

't Duurde dan ook niet lang, of eenige meezen, druk bezig een paar struiken in de buurt te inspecteeren, kregen sinjeur in 't oog en daar was 't lieve leventje gaand.

Een paar nijldige, scherpe schreeuwen en eenige van pimpeltjes familieleden, een paar zwartkopjes, wisten ook wat er gaande was en waarschuwd en een paar sijsjes, die halsbrekende toeren verrichtten om de restjes van een berkje machtig te worden. Klein Jantje, die zoeven nog zijn helder liedje had laten schetteren, omdat hij 't hier zoo zonnig, zoo rustig, zoo echt naar zijn zin vond, staakte verschrikt zijn onderzoekstocht in een ouden wilg, wipte vlug naar 't hoogste takje, wipte eens met zijn staartje en — „neen, maar, daar is wat aan 't handje, daar moet ik bij zijn.“

Zoo vlug zijn korte vleugeltjes hem er konden brengen, vloog hij er heen.

Wat een gesnetter, wat een geschreeuw. Een goudhaantje, op een hekje in de nabijheid gezeten, scheen 't hoogste woord te voeren. Zijn kuifje stond rechtop en 't rood van zijn kopje scheen nog rooder te worden van drift.

Maar ach! hij merkte niet, dat een lijmpje verraderlijk zijn staartje pakte en juist wilde hij zich omdraaien om te zien, wat dat daar was, toen zijn vleugeltje een ander lijmpje aanraakte en hij van schrik op den grond viel.

En de uil — de oorzaak van al dat rumoer, de rustverstoorster?

Knippend tegen het heldere licht, keek ze met haar uileoogen de keffertjes aan, of ze zeggen wou: „Was ik maar vrij, hing die leelijke steen maar niet aan mijn poot, wat zou ik 't u verleeren.“

„Maar die zon“ — en ze knipte weer met haar oogen.“

Daar komen van achter een duin de twee vogelvangers, om te zien, hoeveel slachtoffers er liggen te spartelen in de kleverige omarming van eenige lijmpstokjes.

Maar de wrekende engel, in den vorm van een onbezoldigde, nadert. Zulk vinkenvangen is strafbaar.

Haarlem.

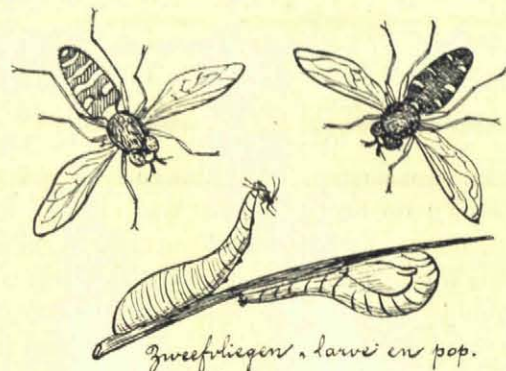
G. TEN NAPEL.

VIJANDEN VAN BLADLUIZEN.

Het is al verscheidene jaren geleden, dat ik in ik weet niet meer welk natuurhistorisch werk las: „De bladluizen behooren, wat hare biologie betreft, tot de interessantste dieren.“ Toen heb ik vermoedelijk slechts de schouders opgehaald, en de verantwoordelijkheid voor die uitspraak gesteld op rekening van den een of anderen geestdriftigen natuurliefhebber. Nu ik evenwel iets van het leven der bladluizen gezien heb, ben ik het met genoemde uitspraak eens, en onwillekeurig heb ik dikwijls bij mezelf herhaald: „Die Pflanzenläuse gehören . . . u. s. w.“

Het meest heeft mij bij mijn waarnemingen nog geïnteresseerd de verhouding van deze diertjes tot hare vijanden, die gelukkig zeer talrijk zijn. Dit moet trouwens wel; want bij het ongehoorde voortplantingsvermogen der bladluizen, dat nu reeds

Zweefvliegen, larve en pop.
Amsterdam, Juni 1903. J. C.

ontzettend veel schade kan berokkenen, zouden ze het planten-, en daarmee het dierenleven (inclusief haar eigen bestaan) spoedig doen ophouden, als er geen factoren in tegengestelden zin werkzaam waren, die het evenwicht bewaren of herstellen.